

Is uw paard ouder dan 15 jaar ?

Heeft u een van de volgende **symptomen opgemerkt ?**

- Hoefbevangenheid
- Prestatievermindering
- Geestelijk en fysiek minder in vorm
- Moeilijke rui of hirsutisme (vb. lange krullerige vacht)
- Gewichtsafname
- Dikke buik
- Terugkerende infecties (sinusitis, abcessen)

En indien hij nu aan het syndroom van CUSHING lijdt ?

Het syndroom van Cushing of PPID

Endocriene ziekte die een verandering van de hormonenproductie teweeg brengt

Vandaag de dag is bij het paard, het syndroom van Cushing beter gekend als PPID (PPID = Pituitary Pars Intermedia Dysfunction).

De hypothalamus en de hypofyse bevinden zich beide aan de basis van de hersenen. Samen vormen zij het regelcentrum voor de aanmaak en de afgifte van hormonen. PPID is een endocriene ziekte die een verandering in de hormonenproductie teweeg brengt. Hormonen zijn verantwoordelijk voor de goede werking van het organisme van het paard.

Bij paarden en ponies die aan PPID lijden is er sprake van een progressieve degeneratie van de hypothalamusneuronen die niet meer in staat zijn een bepaalde neurotransmitter, dopamine genaamd, in voldoende hoeveelheid aan te maken. Normaal communiceert de hypothalamus door middel van dopamine met de hypofyse (meer bepaald met een onderdeel ervan, de *pars intermedia*). De verbinding tussen de hypothalamus en de hypofyse bestaat dus niet meer. Wanneer de *pars intermedia* niet voldoende dopamine ontvangt vanwege de hypothalamus, lijdt dit tot de productie van abnormaal hoge waarden van de hormonen die door de hypofyse worden vrijgegeven (waaronder het belangrijke hormoon ACTH), die aan de basis liggen van de symptomen van de ziekte.

Welke paarden treft deze ziekte ?

30%
van de paarden
ouder dan 15 jaar⁽¹⁾

Elk paard kan PPID krijgen. Er zijn tot op heden geen bewijzen dat sommige rassen gevoeliger zouden zijn dan andere. Er is ook geen verschil aangetoond tussen ponies en paarden of tussen hengsten, ruïnen en merries. Wel is duidelijk dat de kans op het krijgen van PPID groter is naarmate paarden ouder worden. 30% van de paarden ouder dan 15 jaar hebben een PPID-probleem⁽¹⁾. Toch komt de ziekte regelmatig ook vroeger voor.

Epidemiologie :

Meer gevallen dan men zou denken !

25%

van de paarden zijn
ouder dan 15 jaar

30%

van de paarden ouder
dan 15 jaar worden
erdoor getroffen ⁽¹⁾

In een paardestal van 40 paarden

10

10 paarden zijn ouder dan
15 jaar

3

lijden aan PPID

(1) McFarlane D. Equine pituitary pars intermedia dysfunction. Vet Clin Equin 2011;27:93-113.

Welke zijn de ziektebeelden ?

Het ziektebeeld van PPID is zeer variabel. Er zijn een aantal typische symptomen, maar die hoeven niet allemaal tegelijk aanwezig te zijn. De drie meest duidelijke symptomen zijn:

1. Hoefbevangenheid

Hoefbevangenheid is een vaak voorkomende, pijnlijke en potentieel zeer erge aandoening, die de hoeven aantast bij paarden en ponies. Hoefbevangen paarden proberen hun pijnlijke hoeven zoveel mogelijk te ontlasten. Dit 'trippelen' of 'op eieren lopen' is zeer typisch. Ook proberen zij hun gewicht dan vaak naar hun achterbenen te verplaatsen of zelfs de ondervoeten volledig te ontlasten door te gaan liggen. Indien de hoefbevangenheid enige tijd aanhoudt, of recidiveert, kunnen de letsels blijvend zijn en constante pijn veroorzaken. In veel van deze gevallen is euthanasie spijtig genoeg de enige uitweg.

70% van de hoefbevangen paarden lijden aan PPID

2. Aandoeningen van de vacht (hirsutisme)

Deze aandoeningen gaan van een lichte verandering van het ruien tot een lange, gekrulde en borstelige vacht over het hele lichaam (« hirsutisme »). De aanwezigheid van hirsutisme is volgens de experts, de meest betrouwbare indicator van PPID, hoewel niet alle paarden en ponies die aan PPID lijden dit symptoom gaan ontwikkelen, meer bepaald in de eerste stadia van de ziekte. In dat geval moet men aandachtig zijn voor de eerste tekenen, die eerder subtiel zijn:

- Later verliezen van het winterhaar
- Lichte verkleuring van de vacht, bijvoorbeeld van bruin naar goudkleurig
- Langere plukken haar ter hoogte van de onderkaak, nekbasis, de onderbuik en de achterbenen

3. Veranderingen van de lichaamsbouw

Verlies spiermassa

De verhoging van de concentratie aan hormonen zorgt rechtstreeks voor meer spierafbraak in het lichaam van het paard. Dit is voornamelijk merkbaar ter hoogte van de rugspieren en de buikwand. Het paard kan hierdoor merkbaar aan gewicht verliezen.

Abnormale vetophopingen

Er ontstaan vetdepots op plaatsen waar die normaal niet te vinden zijn. Een voorbeeld hiervan is de vetuitpuiling boven de ogen. Er hoort zich eveneens vet op in de buikholte. De paarden krijgen een typische hangbuik.

Andere symptomen eigen aan PPID kunnen vaak voorkomen, bv. :

Lusteloosheid, verminderd presteren, terugkerende infecties (ex. sinusitis, longontsteking, abscessen), vermindering van de immunitaire weerstand, abnormaal zweten, verandering van eetlust, meer drinken en urineren.

De tabel hieronder bevat het geheel aan klinische tekenen, die in het beginstadium of meer gevanceerd stadium van de ziekte aanwezig zijn.

Klinische tekenen van PPID

Beginstadium

- Hoefbevangenheid
- Verminderd prestatievermogen
- Lusteloosheid
- Vertraagde rui, plaatselijke hypertrichose
- Veranderde lichaamsbouw
- Plaatselijke vetophopingen

Gevorderd stadium

- Hoefbevangenheid
- Lusteloosheid
- Hirsutisme
- Afwezige rui
- Spieratrofie
- Hangbuik
- Abnormaal zweten
- Veel dorst, veel urineren
- Terugkerende infecties
- Onvruchtbaarheid
- Hyperglycemie
- Neurologische deficiëntie, blindheid

Kan een onderzoek PPID bevestigen?

Ja, uw dierenarts kan de diagnose stellen op basis van de klinische tekenen.

Maar hij kan eveneens een of meerdere bloedstalen nemen om de bloedwaarden van de verschillende hormonen of markers te meten. De resultaten hiervan worden dan vergeleken met de «normale» waarden van een paardenpopulatie; zo kan men de aanwezigheid of afwezigheid van de ziekte vaststellen.

De resultaten zijn meestal op een paar dagen tijd beschikbaar.

Wat moet ik doen als mijn paard PPID heeft ?

Gelukkig kan PPID opgespoord en doeltreffend behandeld worden.

Er zijn eerst en vooral goede redenen om optimistisch te zijn. PPID is een ziekte die behandeld kan worden en de prognose is in de meeste gevallen gunstig. Het vroegtijdig opsporen van paarden en ponies die aan PPID lijden, helpt de evolutie van de ziekte zo snel mogelijk te remmen.

Er bestaat een behandeling. **Vraag uw dierenarts om advies.**

